

LA TERRA

©5

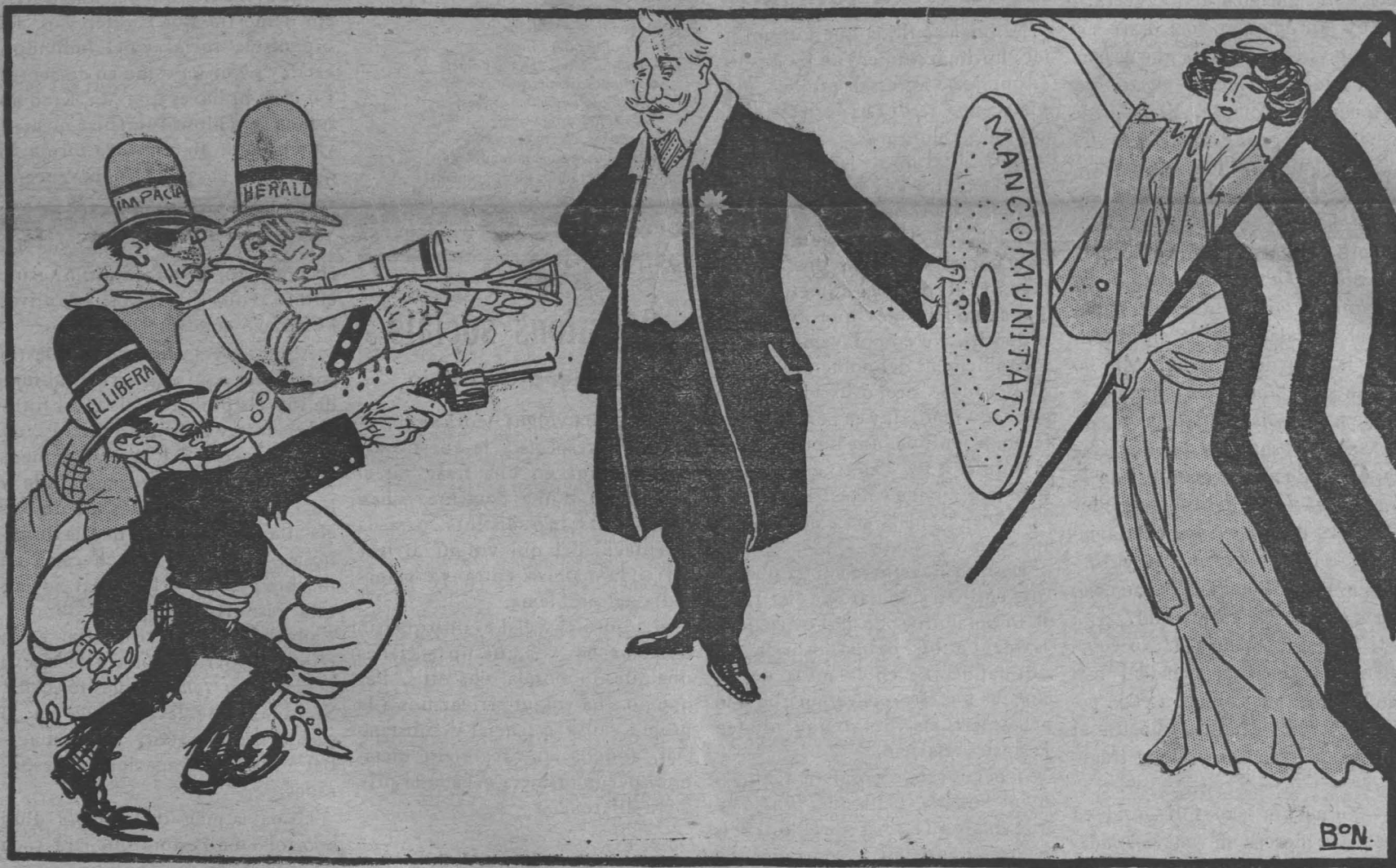
Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme. qualsevulga que sia llur pensar y sentir en matèries religioses, polítiques y socials. (DECLARACIÓ DE L'ASSAMBLEA DE BARCELONA)

Surt els dissaptes

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Passatge de Mercader, 10, interior.—BARCELONA

Dels treballs que's publiquin ne son responsables llurs autors.

Tirant al blanc

La cosa en si no'ls fa rès
la nova llei es la escusa

per poguer tirar de dret
a la hermana Catalunya.

Paplem, parlant

Quina senmana d'emocions! A les primères estavem tremolant com si ens trobessim sota zero.

Lo cert es que si no'ns hi trovem ho sembla, perquè zero y no més que zero han resultat tots els calendaris polítics que s'han fet.

El dilluns *amaneció*, com diuen els homes de la *villa*, cobert de núvols de foc. En Macià havia de donar explicacions de lo més satisfactories que's pugui idear, baix pena de treure'l del Congrés. En Cambó havia de sortir a barrar el pas a les feres famolenques; els liberals havien de sortir ab la ban-

dera espanyola devant, a fer un tri-duu a la santa integritat de la Patria, y... rès, no rès, sota zero.

En Moret va parlar mansament, y en Maura també. En Maura va demanar que tirem un vel al damunt de la perdua de les colonies. En Cambó demanà que'l tirem damunt de la Doctrina Catalanista.

Nosaltres, ab tots els respectes, ens proposem agafar ben fort els dos vels per una punta pera mantenirlos recullits de manera que's vegin bé les responsabilitats de la perdua de les colonies y la beutat de la Doctrina Catalanista.

En Maura va dir que del fracàs colonial ne tenim la culpa tots.

Y aixó—que'm perdoni el president del Concell—no es cert, vuy dir que no es veritat, es a dir que es mentida.

Els *ardors*, diguemne patriòtics, que varen encendre els caps calents dels qui rarament els tenen freds, no's va contagiar a Catalunya.

Sortosament encara tenim memòria y ens en volem servir.

En aquelles èpoques, que tots recordem, quan els qui no volíem dir que'ls yankees eren uns porchs erem titllats de separatistes, el catalanisme, els periòdichs catalanistes, les entitats catalanistes, els homes catalanistes, protestaven de que s'anés a una guerra desastrosa quan ja estavem tips de dir que el separatisme de Cuba no'l curarien ab bales, sinó escoltant la rahò y obrant ab rahò.

Fins algún company nostre sofrí processament per haver parlat aixís; fins algún periòdich catalanista fou denunciat per haverse manifestat enemich de la guerra.

Vuy dir que no som tots els culpables. Les vegades que'ns hem sentit anomenar *malos españoles*, no tenen fi ni compte. Y ara, segons se veu, els *buenos españoles* erem els qui no volíem la guerra.

Miri, senyor Maura, y vosté també, senyor Moret, y tots vostès, senyors diputats, mirin, repassin la col·lecció de *La Renaixensa*, de *La Nació Catalana* y tants altres periòdichs catalanistes, y allí la sentirán la ven de la rahò. Allí ho veurán si Catalunya es culpable de lo que'n sou sols culpables vosaltres, senyors mestres de patriotisme. Llegiu aquell manifest de la *Unió Catalanista*, repassen les ressenyes dels *meetings* catalanistes, y doneusen vergonya y tingueune remordiment de les 200,000 morts que la guerra produí.

Hi voleu tirar un vel? No voleu sofrir les conseqüències del mal que heu fet, quant encara cada poble, cada vila catalana mostra el seu drama recordatori de la tragèdia?

—No'ns viu cap fill!—cridava una mare plorosa davant del cadavre del seu tercer nen, mort com els dos anteriors, de resultes de malalties *extranyes*, escrófules, raquitismes, febres...

—Es clar; com que'l seu home té mala pesa al teler...—murmuraven les vehines.

El seu home era repatriat.

Y aquesta lamentació y aquest comentari se repeteix avuy y cada dia ab esglaiadora insistència.

Tiremhi un vel! Bella frase parlamentaria. Tiremhi un vel perquè tots som culpables. Y cap català ha protestat a la Cambra espanyola d'aquesta acusació injusta.

En cambi, s'ha volgut tirar també un vel al damunt de lo que incarna el nacionalisme històric.

Els temps no han canviat, no! El plet segueix encare, y si els temps ens han dut a una acció política intensa, aquesta es filla directa de la integral aspiració del poble català.

En nom d'un agrupament polític pot renunciarse a la paternitat d'una obra. Però Catalunya y per lo tant el Catalanisme no pot, no té'l dret de renunciar a les veritats que conté, veritats històriques que no poden esborrarse ab un discurs parlamentari.

GNOM.

¡Mercés a tothom!

La bona acullida que tothom ha fet al primer número de LA TERRA, ens obliga a adreçar pública manifestació d'agrahiment desde aquestes columnes.

En realitat no teníem pas dret a esperar tant, ni'ns ho creyem. Sabem que les simpaties y les amistats deuen guanyarse fent bona feina y complint ab els nostres debers, y el primer número de LA TERRA no feia més que aventurar propòsits. No còmptavem ab l'apoi incondicional del poble fins y tant que aquets propòsits haguessin arribat a realitat, y es per aixó que la bona acullida que'l públich ha volgut fer a LA TERRA, ens ha sorprès joiosament y'ns encoratja pera emprendre la tasca ab més entusiasmisme que may.

Desd'aquí remerciem també als que ens han felicitat per escrit, en la impossibilitat de ferho particularment a tots, donantlosi la seguretat de que en la mida de les nostres forces procurarem que sien acomplerts els vots ab que saluden la nostra aparició.

Y pera acabar posarem textualment aquella bellíssima frase ab que finalisa la seva carta un dels nostres entusiastes comunicants: «Per la salut de Catalunya, pel triomf de la Justícia, per l'amor dels homes, avant!»

La Redacció.

A Don Pío Baroja

Molt savi meu y senyor: dispensi si a n'aquesta hora prenc la ploma pera dir que vosté es un poca-solta. He llegit les opinions

que *El Mundo* de Madrid porta sobre si nostre ideal es cosa dolenta o bona.

Apart tota prevenció *El Mundo* ha estat ben tanoca de dirigir-se a vosté demanantli aquella nota; perquè demanà opinions a qui no'n té gens ni gota? se necessita ser *mundo* o maleta o mala sombra.

Però, en fi, apart aixó que val més deixarho corre, es el cas que jo no entench com un home que s'escolta tant si es un pensador com un qualsevol Baroja, s'atreveixi a malparlar y a discutir d'una cosa que ell mateix ha confessat que no entén (aixó ja'ns consta).

No es que'ns hagi molestat l'adjectiu que vosté dona al nostre gran ideal; es per vosté que'm desola.

Figuris que'ls seus amichs que l'admiran y l'adoren quan llegeixen lo que diu hi faràn tanta tavolá que, vaja, cregui, ens sab greu que's malmeti aixís la gloria que *circunda'l* nom famós del senyor Pío Baroja.

Per què ha obrat tant de lleuger? Per què ha deixat fè a la ploma? Per què no s'hi va pensar abans de donar resposta?

Miri que ser filosof y sortir a n'aquest'hora ab allò dels *Segadors* es d'una gracia pasmosa.

Detestable l'ha trobat el nacionalisme? Bona! —Y quina rahò adueix? —Rahò... rahò... home, home, son molt exigents vostès, y, vaja, no estich per orgues, jo soch filosof pacífich y vostès per ferhi broma venen buscantme rahons y a mi les rahons no'm proben.

P. P.

Qüestions socials

Primera definició

Quan s'ha volgut teoritzar sintèticament respecte a la qüestió social, tancant en una frase tot el pensament d'una doctrina, s'han fixat punts ben distints pera la orientació del qui vulgui arribar fins a la mateixa entranya palpitant del problema.

«La qüestió social es una qüestió d'estòmach». «La qüestió social es una qüestió moral», s'ha dit. Per què no s'ha volgut arribar fins a la propia causa essencial y substancial, aquella que realment dicta mini per la primera vegada la primera diferència?

Hi ha una cosa qu'es la que ha donat al mon l'eficacia de tots els exemples y la lliçó eterna de totes les accions; la que ha dotat de figures l'història, de personalitat a les generacions: *el caràcter*. En ell se troba l'origen de la qüestió social.

Emerson observà ja com el caràcter anglès feya apte a Anglaterra per la gran propagació de les indústries y condensà la seva opinió

en aquestes paraules, hermosament substancials: «El poder mecànic requereix, per part del poble, caràcter y esperit en consonancia y el que vulga caminar entre ells (els anglesos) haurà de tenir algun pes metàlic». Y encara afegeix després: «La elocució del anglés es estomacal».

No veyeu en tot aixó, subterràniament, una causa de prosperitat social que neix del caràcter, de la expressió externa de la idiosincrasia espiritual? No compreneu que'l caràcter anglés es, primordialment, la causa de la seva prosperitat? L'independencia de cada home isolat en absolut en mitg de tots els altres, el perfecte coneixement de sí mateix en les relacions ab la vida, dona als anglesos aptitud per fer de la persona un mon apartat de tots y plè del natural domini de la vida.

Potser coincidint en el fons mateix de la seva íntima puritat ab aquestes idees generals, digué mister Kidd, les idees del qual tant ha combatut Mr. Roosevelt, ex-president dels EE. UU., que'l desenrotllo y l'avenç científich del segle XIX ens demostra que'ls interessos del organisme social y del individu estan y seguirán estan en desacord. Lo que hi ha es que Mr. Kidd ab tota la seva filosofia mística no arribà a establir ab certesa la forma ab que aquest desacord podrà vèncer. Edmond Demoulin y el mateix Roosevelt en la seva exemplar obra *L'ideal americà* no fan més que variacions que giren en últim terme entorn d'una sola cosa substantiva: l'educació del caràcter.

Aquest es el camí de la qüestió social. Per aquí deu arribar al fons de tots els problemes la clara llum reveladora y única. Aquesta es, en el desconcert del temple immens ahont la multitud esmaperduda y boja, prega y crida davant de tots els altars, la veritable llantia lluminosa... Per aquest blanch camí de marbre s'arriba a la Ciutat Social, tota resonant y plena de pau. Cada home es en sí mateix, en la reducció microscòpica de la seva personalitat *tota* la qüestió social. Si cada home la resolgués en lo que a ell propi atany, haurien acabat les bojes divagacions desesperades.

Hi ha la magnitud pietosa d'un apostolat en l'esforç que farà cada un de nosaltres en infiltrar aquesta idea d'altruisme en el cor dels nostres fills. L'esperit humà, com Deu en la Sagrada Forma, es en tota la Humanitat y en cada una de ses parts...

Y potser no hi ha més origen de tota qüestió que aquest: Cada home deu fer feconda y útil la part d'esperit humà que guarda la seva ànima. Desaprofitar o malmetre aquest gran tresor es anar contra la maravella del mon.

Com més homes aprofitin bellament, dirigintlo vers un noble sentit altruista, aquet tresor, més resolta se trobarà la *qüestió social* entesa en tota la expresiva amplitut de la seva significació. Cuidem de que cada home resolgui primerament l'harmonia del seu secret interior y haurem conseguit, sense esforços, la total harmonia aparent, l'externa santedat del món.

**

Per tot això, y fonamentats en la generalitat d'aquestes idees fixes y segures, espiritualment sòlides y tenint en compte que per lograr *inmediatament*, directament el primer resultat pràctic y definitiu: la formació del caràcter, lo que donaria per fruit la florescència d'una nova rassa, cal resoldre una qüestió d'educació, podem dir qu'essencialment, primordialment, intrínscament la qüestió social es una qüestió d'educació.

Per l'educació s'obté la creació y la reforma del caràcter.

Y el caràcter—entés com expressió externa del esperit—es la base d'una possible compenetració bona y racional entre tots els homes, germans, fills d'un mateix dolor.

RAFAEL MARQUINA.

Dissapte vinent, número extraordinari de LA TERRA dedicat al Carnestoltes polítich. 12 planes de text y profusió de gravats, per 10 cèntims.

Tornanthi

He tingut moltes voltes la ploma als dits pera escriure unes ratlles que fossin el primer pas pera sortir del meu quietisme, y sempre he desistit de fer-ho per lo mateix. Per no coneixer un periòdic que fos nacionalista a la meua manera: ni nacionalista de la dreta, ni nacionalista de l'esquerra; sino nacionalista de Catalunya.

Y no es que no cregui en la necessitat d'una dreta y d'una esquerra: la dreta y l'esquerra, tal com avuy s'entenen, tenen rahò d'existir, han d'existir en els països que tenen la possessió de llurs drets, pera discutir y solucionar els problemes socials que's presentin; però no tenen rahò d'existir, son un perjudici, perque empleen forces estèrilment, en les nacionalitats qu'encara no's troben constituïdes com a tals perque, mancades de la llibertat d'acció que necessiten pera resoldre'ls problemes que's presentin, no han de veure aquets resolts

per molt qu'entre sí discuteixin dreta y esquerra.

Primer que res ha d'esser la llibertat; després la solució dels problemes que's presentin.

Ara, amichs, tornarem a platicar de tant en tant.

JOAN LLORENS.

TAFANERIES

El Mundo de Madrid ha obert una informació. (Aquesta bona gent sempre s'estàn informant y may s'enteren de res).

Aquesta informació es pera saber may dirien què?

Donchs, si'l Nacionalisme es atentatori a la unitat del Estat.

Han sigut preguntats els senyors R. del Valle Inclán, en Lluís de Zulueta, en Gabriel Alomar y... en Pio Baroja.

Tots (menys en Baroja, es clar) parlen del Nacionalisme desapassionadament, ab altesa de mires, y rahonen com a pensadors.

En Baroja (es clar) es la nota discordant. Ja en Peyus Gener li tingué de picar els dits perque parlant dels orígens de la nació catalana se ficava ab lo que no entenía.

Ara hi torna.

Vegin que diu:

«Me pregunta usted si el nacionalismo es contrario ó no á la unidad de España, y la verdad, no sé qué contestarle, no me he preocupado nunca de eso».

Home; sino se'n ha preocupat may, calli.

Pero ell, (es clar) vol parlar encara que no s'hagi preocupat may de lo que va a dir.

«Ahora, si me dice usted si considero buena ó mala la tendencia nacionalista, le diré que me parece muy mala, detestable».

Me parece detestable, porque creo que en las regiones ó naciones españolas, ó como se quiera llamarlas, no hay nada intelectual aprovechable para la civilización moderna».

De manera que no hi ha res intelectual aprofitable en les regions?

Donchs ahont es lo aprofitable, a Madrid?

Y d'això'n diuen pensadors!

Miri, abans de parlar dongui una passejada per Catalunya y ho veurà si no hi ha res aprofitable per la civilització moderna.

Que's creu que també som al moro nosaltres?

«El contenido filosófico del catalanismo son cuatro ideas francesas y una vaga influencia de las floñerías de Ruskin, gran maestro de los snobs de todos los países».

Calli! Calli per pietat! Miri que la ploma se'm rebela y inicia un mot lleig...

Que no ho sab que en materia autonomista, o descentralisadora solament no'n pot venir res de Fransa? No sigui dallós, home.

Y respecte d'en Ruskin apunten quatre.

Se veu que d'això tampoch se n'ha preocupat.

Seguim:

«Me parece también detestable, porque el regionalismo y el nacionalismo, que han declarado petulante y vanidoso la *Marcha de Cadix*, la quieren sustituir por *Els segadors de Cadix*, el *Guernikako de Cadix* ó la *Gallegada de Cadix*».

Si, realment, es detestable això de volguer mudar la *Marcha de Cadix* per els *Segadors de Cadix*. Vuy dir el xisto que es detestable.

Y per altra banda es ben bé un paragraf de gran pensador aquest, eh?

«Por estas razones y otras muchas que para mí son buenas, no solo soy antinacionalista, sino que soy centralista».

Donchs, miri, per totes aquestes *razones y otras muchas* ens alegrem molt de que sia antinacionalista y centralista.

Però no tot s'ha de reventar tampoch. En Pio Baroja no es tan dolent com sembla. Lo que hem transcrit si que ho es, però també n té de bones.

Quínes?

Quan calla.

EL CRONISTA ADAM.

Cròniques de la Ciutat Espiritual

LES VETLLES D'ESTRENA

Les vetlles d'estrena en els nos tres teatres, tenen pel cronista un secret encís y una secreta fruició. Res més pintoresch que un públich «intellectual», y alhora res de més saborosament còmic que les discussions que en l'intermedi's desenrotllen, sobre el valor artístich-literari de l'obra que s'estrena, car convé tenir present, que al cronista no es pas el drama o la comedia que per primera volta's representa, lo que l'interessa, no; lo que al cronista interessa, en lo que el cronista troba la secreta fruició de que he parlat, es en l'intermedi».

Bernal y Durán, autor de «pensamientos sublimes» diria «L'intermedi fou inventat, «para solaz» dels qui son desplaçats de l'obra que s'estrena» y jo, seria entusiasta de Bernal y Durán,—cosa que ara com ara no soch, ni molt menys,—si Bernal y Durán hagués escrit tal cosa darrera un full de calendari, o en l'album d'una «señorita».

Per ara, oh cars llegidors, l'intermedi, guarda pels esperits selectes com el cronista August, goigs reconèix que son ben lluny de sospitar els meus conciutadans de ciutatania espiritual L'intermedi com diria en Rusiñol en el moment sentimental d'una de les seves obres, es el replà de

l'escala del estreno ahont el desvalgut espectador reposa.

L'intermedi converteix els passadissos del teatre en càtedra de literatura, en club socialista, en aula de filosofia infantil en cenacle de fondes disquisicions sobre teatre modern, en cau de rahons, en orgia de paraules dites ab la santa y innocent convicció de l'adolescència, en tempesta de sàtires més o menys afinades, y en pendent relliscosa pel peu poch segur, que sovint en estrepitosos patatxap!—se fica a la «Piscina» (1)

Oh, com es agradosa la remor del xipolleig que'l pobre jovincel, entre les riures dels seus adversaris, produeix al volguer enlairarse dels baixos fons hont ha caigut! Oh, com es plaent veure sobtadament la discussió acabada pels riures continguts! Oh, com es una volubtuosa violència veure enrogir al pobre y «erudit» jovincel, y com es satisfacció per l'esperit, saber que un teu conciutadà, acaba de pendre allissonament de prudència y de modestia!

Es per tot això que avuy el cronista fa l'elogi dels intermedis en les vetlles d'estrena, y es per lo poch soportables que solen ser les obres estrenades, que recomano als meus llegidors, aquest recurs, pera que armats d'ell, no temin pas la vetlla l'anar al teatre en tal dia, encara que's cartells, diguin (ab afinada cursileria del carrer del Hospital) que l'obra «es una nova perla al Teatre Català, posada per en Rusiñol».

A més, jo crech que'l sistema del cronista, tindrà dintre poch temps gran eficàcia, car jo veig com en revistes y revistetes se parla de teatre en vers, sento com els poetes «canten» el teatre en vers, y profetiso l'imminent perill d'una temporada d'estrenes d'obres teatrals escrites en alexandrins, y cal per l'otes aquestes y altres rahons de més poder estar previnguts contra tota ombra de malhumor.

AUGUST.

Del Madrid polítich

La política espanyola se trova en plè periode d'activitat, d'una activitat cridanera de discursos. Han passat el den Sol y Ortega, el den Moret, ha passat la cridoria estrident que va produir l'interrupció justiciera den Macià, ha passat també'l discurs den Cambó y les explicacions, per mí sobrerres, que en Macià va donar per justificar la paraula cobardies.

Entre aquets discursos hi han

(1) Variant de «Gallega» que per caliguerneisació del mot ha descobert el cronista August.

coses verdaderament suculentos per lo que tenen de còmiques.

En Moret, per exemple, ens ha fet sapiguer que a n'eil no l'espanta la paraula regionalisme, qu'es partidari del mateix y que ha fet concessions als governadors en aquest sentit. Per si aixó no fos prou, en Moret ens ha dit que'l regionalisme ja quasi existia y com a prova contundent, incontravertible, ens ha citat el cas de que cada regió té ja una capitania general.

Magister dixit. Nosaltres no sabem pas quin sentit dona en Moret a la paraula regionalisme, però creyem que pera demostrar el seu amor a n'aquet, ens hauria convenut més si hagués citat com a prova el fet d'esser ell l'autor de la llei de Jurisdiccions com a concessió o regal a Catalunya.

Del discurs den Cambó solament els diré que ha sigut ensalsat entre adjectius rimbombants per la premsa madrilenya, inclòs *El Imparcial*, que no ho es tant com diu ell.

Els diputats nacionalistes republicans han presentat varies esmenes a diversos articles del famós projecte d'Administració Local. Aquestes esmenes si bé estan basades en un sentit una mica més democràtic que'l projecte que les inspira, no tenen, en cambi, res que sigui d'importancia o trascendencia pera Catalunya, puig tot se resolt, com vulgarment se diu, a daurar un xiquet la píldora. Se comprén, per altre part, que aquestes esmenes pequin de manses puig havent de passar pel cedàs del Govern, res se conseguiria si satisfessin una sola, la més petita, de les aspiracions de la Catalunya autònoma que té més fè en el seu esforç qu'en les manyagueries d'un Govern ab tots els seus projectes de llei. En Maura lo que vol es tenir-nos contents y enganyats y ens ha fets dos céntims d'autonomia allargant-nos una pessa de cinch pera que nosaltres n'hi tornem tres.

Però ell y tots els homes de la vella política s'haurán de convençer un cop aquest projecte sigui llei que Catalunya acceptará l'ofrena ab indiferencia y que no minvará ls entusiasmes ni deixarà per un moment d'obrir la boca clamant o exigint lo que de dret li pertoca, lo qu'es seu: l'Autonomia.

Per fi l'Azzati ha sigut admés en els escons del Congrés com a diputat espanyol fent-nos sapiguer que si no havia complert els requisits legals tou per inadvertencia.

Item más: qu'ell se sent més espanyol que D. Clodoaldo y qu'ell se va presentar a les autoritats militars pera sentar plassa, però que'l seu pare li va impedir. Son les rasons més poderoses ab que ha demostrat la seva nacionalitat espanyola.

L'Azzati en el día de les eleccions no era encara espanyol, però al veures proclamat va donarse presa a ferse passar per tal, y pera l'acta de diputat fins escapàs de renegar de la seva patria.

Com va objecter molt bé'l senyor Salvatella, el senyor Azzati no podia ser legalment diputat y lo que se li ha fet ha sigut una especie d'indulgencia parlamentaria.

A l'hora qu'escrich aquestes ratlles en Giner de los Ríos deu estar enrahonant al Congrés sobre'l cas Lerroux, encara qu'es de creure qu'aquest pera asseures al Congrés no'n surtirà tan barato com l'italià Azzati.

A nosaltres, per aixó, ens interessen poch aquestes qüestions trivials y per altra part creyem que'n Lerroux per motius qu'ell se sab y oportunista com es no voldrà encara ab els diputats solidaris y menos deixar correr la bona vida que té allà pera venir aquí a fer uns quants discursos.

Ensaig optimista

L'ideal de Catalunya és tota la gran forsa dels aconteixements naturals. Quan una aspiració viu en l'ambient y plana per damunt de les societats, el fer y el voler dels homes son purs accidents; els aconteixements polítics petites característiques dels temps, y les evolucions de programa y d'organització, simples manifestacions, fases, aspectes que responen a pensars individuals y que en res poden arribar a vulnerar la aspiració del poble.

Aquesta teoria ens atansa indefectiblement vers el fatalisme optimista. Abans d'aventurar-me a proclamar aquesta filosofia com a bona, prefereixo analitzar fets y per poch que aprofundim en l'anàlisi hem de trobar la resultant de que en el camí dels pobles els homes son sols instruments d'aquella forsa inexplicable que'ls empeny cap a la consecució de l'idea justa.

Es per aixó que la paradoxa no es ja paradoxa. Els contrasentits son en realitat expressió de la lluita que sosté la mentalitat del home ab les disposicions d'aquella forsa governadora dels destins, y entenent-ho així sens explicarem per què sovint els nostres propòsits semblen fallar.

Hi ha un fet—sobretot—en la historia del moviment de Catalu-

nya, que val el temps de deturarnoshi.

L'ideal nacionalista, topà ja desde el seu comensament ab una ferma oposició en les esferes de govern y en l'esperit del poble castellà.

Les aspiracions catalanes varen esser titllades d'ambicions egoístes, de desitjos d'independencia pera fins purament materials.

Per altra banda se refusà tota idea de heterogeneitat favorable o desfavorable a la rassa catalana y s'arribà a volguer desconèixer les realitats etològiques (diversitat de costums). Se negà a Catalunya la seva personalitat nacional, se discutí la existencia del seu idioma, fill directe, com totes les llengües llatines, de la bella parla llengadociana y se'l calificà de dialecte provinent de les llengües castellana y francesa molt menys antigues que la nostra catalana.

En la mentalitat d'uns quants homes, els aleshores més significats catalanistes, s'hi feu la bella il·lusió de sembrar l'al·leu nacionalista per les terres ermes. Y mans a la obra, s'inicià una campanya nacionalista per Espanya que donà migradíssim resultat.

Apart altres móvils que no hem pas d'analitzar, la idea de catalanitzar (hauria mellor dit nacionalisar) Espanya obehia a desfer, entre altres, l'anomenada d'egoístes y de separatistes que'ns havíem guanyat.

Róssech d'aquesta nova fas del nacionalisme català foren les manifestacions espanyolistes que'ls representants de Catalunya feren a les Cambres y quan lògicament se podia esperar que cessarien les prevencions ab que eren rebudes les idees y ls homes catalans, hem vist que l'oració se tombava per passiva y que la paradoxa cundia.

Així, quan alguns dels nostres afirmaven una certa homogeneitat entre les diverses rasses ibèriques, els castellans ens descobrien orígens semites. És a dir, afirmaven (errant l'origen) la nostra perfecta personalitat nacional.

En altra ocasió se combaté xaradorosament la hipòtesis d'una especial constitució craniana que'l doctor Robert proclamava y que'ls castellans cregueren favorable a la rassa catalana.

Avuy, s'ha dit publicament en la premsa de Madrid que'ls catalans tenim en realitat particularitats *simiesques*. Pel goig d'insultar-nos ens acorden una constitució diversa.

Y lo notable, lo que ha d'esser norma pera arribar a la resultant qu'ens proposem, es que quan el nacionalisme s'ha posat a intervenir en la vida pública, quan les manifestacions orals y escrites dels catalans polítics han esbombat les

aspiracions catalanes compatibles ab la unitat de l'Estat, es quan ab més brahó s'acusa al catalanisme de separatista y quan son mirades ab més prevenció les nostres coses y ls nostres homes.

Y no sols s'ha dit aixó dels catalanistes, sino adhuch de Solidaritat.

Si'l catalanisme ha sigut sempre avar de fer manifestacions plaentes als pobles d'Espanya, la majoria dels partits que formaren Solidaritat tenen una historia política que no deixa lloch a dubte. Y ab tot, Solidaritat ha sigut anomenada *conciliàbul separatista*.

Les temptatives dels homes topen ab els aconteixements inesperats. La lògica cau al nivell del sil·logisme. Son els fets que ho demostren, que criden a grans crits que'l camí de Catalunya, que'l seu avenir, que'l seu triomf no pot dependre de les accidentalitats de la política, ni del voler dels homes.

Si aixó pogués admétre, Catalunya ja no s'hauria alsat may més de la caiguda del 1714.

Emprò entenguis bé que'l nostre fatalisme optimista no es pas l'Islamisme. Nosaltres entenem que lo que està escrit no ve malgrat la nostra apatia, sino ajudat del compliment del nostre deure.

Ens revoltaria l'idea de que fossin lo que fossin els nostres actes, l'aconteixement prescrit se realitzaria. La dignitat de l'home no pot admetre aquesta hipòtesi. Aixó fora l'esclavatge més terrible y desesperant y duria tart o d'hora la inacció, la apatia y'l descoratjament.

Catalunya ha de triomfar. Aquesta revelació s'es feta en l'esperit dels catalans nacionalistes, al mateix temps que s'hi es feta la de que pera triomfar cal que tots els nostres esforços s'adressin a n'aquet fi.

Les altes y baixes que a voltes semblen atansarnos o allunyarnos del triomf no son més que filles dels nostres actes. El triomf, es a dir, la cosa justa, no's mou del seu lloch, es sempre a la fi dels nostres esforços.

Es per aixó que mentres, per diversitat de temperaments, per diferencies en la visió de lo llunyà, una gran part de les nostres forces, totes si voleu, s'esmercen en assolir èxits immediats y solucions a conflictes incidentals, no hem d'oblidar may el fet veritat, lo virtual, que no es altre que catalanitzar al poble, predicar-li la bona nova, es a dir, la revelació que s'es feta en nosaltres del triomf incontestable de Catalunya, y dir-li clar, sense eufemismes, d'una manera que no deixi lloch a dubte, que tots els catalans deuen, tenen la obligació de treballar per Catalunya y que manquen als seus deures y son culpables del retard que

procuren al triomf de la justícia, distreyent les seves energies vers les immediates solucions, les quals per altra banda no seràn may assolides plenament, ja sien de caràcter social, econòmic, o polítich, mentres lo primordial no sia acomplert.

J. M.ª FOLCH Y TORRES.

LA TERRA publicarà el vinent dissapte un número de 12 planes ab gravats dedicat al Carnestoltes polítich.

De bones y de noves

Llegeixo: «Romanones se ufana de haber sido el que más influyó para que Moret, colocándose de espaldas a los liberales, pronunciara su discurso de transigencia.

»Dice que con este rasgo el partido liberal se ha capacitado para ser Poder muy pronto, que es lo esencial, lo patriótico y lo conveniente.»

Es dir, son patriotes per conveniencia y ab molt més motiu després d'un dejuni de més de dos anys.

Ara si que crech hi han patriotes d'ermilla... y de panxa-plena.

Y després encara hi ha qui posa en dubte l'amor d'aquesta gent a Espanya?

Cridem tots: Viva... l'arròs!!!

Díalech:

«—Siempre te lo repito, Bismuto; estos catalanistas son todos unos clericales.

—Claro; como que tienen ya por pontífice a Prat de la Riba.

—Y lo peor es que ya tienen publicada su «Doctrina Catalanista».

—Si se creerán que el Catecismo estará con ellos?»

—Por suerte los buenos españoles aún velamos por el amor a la patria, o sino esta canalla lo monopolizarían todo: las representaciones a Cortes, Diputaciones, Ayuntamientos y hasta la mismísima Doctrina que ya la llaman catalanista.»

Llegeixo:

«Els intel·lectuals de Valencia reunits a l'Ajuntament han acordat celebrar la coronació del poeta don Teodor Llorente proclamant-lo el millor dels valencians y fent acunyar una medalla commemorativa del acte.»

Nosaltres celebrem el fet per la gloria rescusa de'n Llorente y per l'honor de Valencia que sab premiar als seus fills il·lustres.

A Madrid no se saben acabar l'interrupció adequada de'n Macià al Congrés—allí ahont se'n fan tantes sense solta—y ab aquet motiu la premsa d'allà dalt ha inflat el gos d'una manera desmesurada tornant a sortir allò del honor nacional, l'integritat de la patria y la marxa de Cadiz.

Els lliberals particularment no poden sufrir això de que'ls diguin cobarts. Sens dubte que també deuen tenir per valenties el tractat de Paris y la votació de la llei de Jurisdiccions.

Ja ho saben? No? Donchs en Moret es regionalista. Ell mateix ho ha dit al Congrés, seriament, ab aquella serietat que dona cert tò de gravetat, ab pose magestuosa y boy refilantse les afilades puntes del seu bigoti ovalat: «A mi no me asusta la palabra región ni la palabra regionalismo.»

Y en Moret no solament ho diu sinó que ho prova: «Yo mismo he concedido facultades regionales a los gobernadores y soy partidario de ello.» Y en Moret demostra més coses encara: demostra que casi, casi ja som al regoneixement de la regió. No riguin. «Pues que no existe hoy en parte este reconocimiento? No son regionales las capitánias generales?»

Ves qui'ns fa treballar per el regoneixement de Catalunya y per la Autonomia si aquesta la tenim a les portes de casa. De qué han servit tans anys de lluita pera lograr una cosa que ja teniem. No hi ha una capitania general per cada regió? Donchs d'aquí a l'Autonomia només hi ha un pas.

Y això en Moret ho ha dit serio.

—Tableau!

Quant l'interrupció de'n Macià, diuen que dels ulls de'n Moret rodolaren unes llàgrimes cara avall.

També'ls cocodrils quan s'han crosplit la victima ploren pera que per medi d'una falsa compasió pugui arregarne algún altra.

Aquest cop la victima ha sigut en Macià, y cregueu que no me'n faria de les llàgrimes de'n Moret, perque es més terrible que una fera domada quan la punxen y pot esbravar-se.

Hi han Vivas que fan més mal que una punyalada, segons per qui son llessats.

Perque, fixeuvos ab els nostres patrioters. Quan els trayeu en cara la pèrdua de les colònies, lo del tractat de Paris, llessen udols de rabia, mesclats ab Vivas a Espanya, quedant que ells son els bons patriotes y nosaltres els separatistes (?)

Me'n rich per això del patriotisme d'aquesta gent, igual com me'n rich del liberalisme de'n Moret, autor de la llei de Jurisdiccions, com dels radicalismes de'n Canalejas que's fa benehir pel bisbe.

Pobra Espanya, si ells t'han de fer viure!

Se queixen molts de la *villa* que quan els diputats van *allà dalt* parlen de distinta forma que *aquí baix*.

No es estrany; es que quan els sorts no volen escoltar no sentne de sorts, cal menester suavisarlos: dalsi carametlets dolsos per enganarlos com les criatures.

No ho han dit això de'n Sol, que aquí a la Casa sempre's parla de *redención*, a tall de Nerón II, y allà els presenta més xays que'ls bacons del corral de cal Guenyo.

Aquest si que'n té de sort. Se veu bé tractat per les masses: li diuen *Don Juan*—sense Tenorio—y si'l veuen pel Tivoli quan hi ha la Ramos fent les sicaliptiques *Bribonas*, se li treuen la gorra y exclamen per si els obreros:

—Que educat *D. Juan*! Ara ve al teatre, buscant motius per fer un discurs al Senat glorificant a la nostra Espanya!... Això de *bribons y bribones* inspira a n'els satèlits de les futures generacions.

El Consell s'oposa a una reforma de Comunicacions...

No'ns ve de nou, perque desde que existeix la Llei de *juris* que no fem res més qu'estar comunicat per *il tempore*.

Però després ens enterem que aquestes comunicacions... son marítimes...

Menys mal; ja poden aprovar el projecte que'ns té sense cuidado.

L'Azzati será diputat espanyol per italià que sigui.

Encara que l'Azzati ha promés en periode electoral *vapular a los catalanes antipatriotas*, no'ns sab gens de greu que s'hagi aprovat la seva acta.

Encara ens en alegrem.

Bene.

Y si haguessim estat diputats, hauriem fet com en Vallés y Ribot: hauriem votat per l'admissió, només pel gust de sentirnos *vapular* ab la *segunda dulce lengua de la raza latina*.

El cas Azzati me sedueix. Potser ho fa que jo tinc grans simpaties pels italians, y no d'ara que han fet plorar a tants aficionats a pel·lucles, sino d'ensà que amava a solfa.

Ab llàgrimes als ulls me recordo d'aquells mots dolcissims: *Presto ma non troppo; allegretto*... Ara si que'n deu estar l'Azzati d'*allegretto*... *ma non troppo*, perque si li han aprovat l'acta també li han feta guar molt.

Y no es que vulgui fer gala de llingüista, però es allò, l'italià el dominem bastant.

Végin la mostra:

Azzati marcha allegretto

e andantino molt temprato donque malgrato le veto se l'ha feto diputato. Ma come se l'ha arreglato me dirai caro lettore? Non sai niente mio signore come l'ha compaginato. Piano, piano e moderato... Moderato? Oh non, non vero! Trénte questo del pensiero non moderato, avansato! Ja veuen.

Y ara parlant en serio, direm als fervents (?) patriotes partidaris de l'admissió d'un ciutadà italià al Parlament espanyol, que prenem nota de les seves manifestacions, alguna d'elles de aquelles que s'hi pot sucra pa.

Se va dir al Congrés que l'Azzati era elegible perque haventlo votat ciutadans de Valencia, aquesta era la voluntat dels electors espanyols.

Bona!

Se va dir també que'l fet de que l'Azzati hagués refugit el servey de les armes, no té cap importància.

Malsaguanyats tres cents duros dels que se'n liuren pagant!

Se va dir també que si l'Azzati no ha complert les lleys espanyoles, es perque se'n havia oblidat y que això no ha de preocupar al legislador.

Bona! Bona! Bona!

No será res d'estrany que presenciem d'ara en endavant escenes com la que segueix.

—Vostè m'ha robat el rellotge.

—Bueno y qué?

—Guardia! Aquest home m'ha robat?

—Sí, senyor; en us del meu dret.

—Dispensi, vostè está trascordat. La llei prohibeix y castiga el robo.

—Ja veura, hi oblidat la llei.

—Ah, aixis, vagi en nom de Deu.

—Oh, y el meu rellotge?

—Vostè calli. El noy havia oblidat la llei y ho ha fet sense malícia.

Al diputat Vicenti va pregar a n'el federal Vallés que no li toqués la marina.

Pobre senyor! La música del mestre Arrieta, no la deu poguer sofrir ab tot y ser tan escayenta.

Caldrà aquest senyor, que'ls diputats solidaris li toquen a totes mans... l'esquena: per pastetes y *Patosos*.

S'han de fer tants papers ridicols a n'aquest nom perque's parli d'un home!...

El senyor Moret, va dir que tenia por que el projecte d'Administració local fos massa descentralisador y autonomista.

En Maura l'ha tranquilisat.

Ara els qui no estem tranquils som nosaltres.

Y donchs, quin diputat català es el qui ha dit que ara ja no tem la vinguda al poder dels lliberals?

La *Correspondencia de España* está contenta de les manifestacions den Cambó.

Y en Maura també.

Lo que vol dir que contents aquestos, Espanya ja está d'enhorabona.

Per fi ha parlat el segon llancero del Lerroux; y diem segon, perque abans un Sol s'interposa a la supència de la quefatura, d'aquest *reynalme* d'estar per casa.

Ha parlat en Giner del Llobregat, el Noya, Cordoner y altres rios, ab el benaplacit dels escriptors *premareros* del fatal trust, lloantlo y dient que la seva correcció d'estil es admirable.

Ah, ja, ja!... Aquesta genteta rastrea si se'ls vol fer contents, no més cal felshi pessigolles a l'esquena, cantantelshi a compàs aquella esgarriosa marxa den Chueca...

Se posen més contents, que no pas sentint un discurs del seu benvolgut Moret...

En *Papitu*'s riu de que anomenem al nostre periódich, semanari d'idees.

Y pregunta si es que hi han diaris que no ho siguin d'idees.

Home, *Papitu*! No val a mentar la cuerda!...

L'altre dia l'Urzaiz va tornar a parlar de l'admissió de la llauna.

El senyor Urzaiz hauria de compendre que allà ahont s'admeten els seus discursos y les planxes dels governs es ja un fet l'admissió de la llauna (vulgo *lata*).

Al carrer del Carmen, 95, 5.ª 4.ª interior, hi viu un pobre mestre ja vell, impossibilitat de exercir la carrera, que's trova ara al llit malalt de cuidado y mancat completament de recursos refiantse de les persones caritatives.

Nosaltres no tan solament per el fi caritatiu sinó per la dignitat de la carrera del magisteri comuniquem la trista noticia als llegidors.

Un tal Hurtado, director d'un penal, va fugir ab uns quants mil duros, causant vera sorpresa a tots quants el coneixien.

Però, senyors, que té de particular qu'un *hurtado*, en lloch de ser *hurtat*, *hurti* les caixes del presidi?

Fora d'estranyar un senyor que's digués Bonhome, Honrado, Fiel, Caballero... però no d'un apellido ja tan descriptiu.

Quan dirien que dona'l Govern a un mestre numerari de l'Escola Normal de Barcelona?

Vinticinch duros mensuals!

Oh... ab la condició de ser un *Sócrates* y fer oposicions...

No es una vergonya llegir aquestes noves, que fan caure la cara de pena y fastich?

Un sou inferior que'l d'un palique!... Aixis están les coses del nostre Estat espanyol. Y cridem encara:

Viva allò!

A Constantinopla ha sigut nomenat conceller de l'Estat un tal Nazim-Pachá.

Aquí'ls que tenim son Nazaris Apatxegats... La diferencia es subtil.

A Reus, la palla está a 8 pessetes. Què fa en Baroja?... May s'ha havia vist poguer fer una provisió tan módica...

Pera'l dimars vinent està anunciat un judici contra nostre company en la premsa nacionalista en A. Rovira y Virgili per injurios a no sé quina autoritat.

Y anem comptant!

El Progreso y les Societats Obreres

Obrers contra obrers

Com s'havia anunciat, el diumenge va celebrarse, o havia de celebrarse el *meeting* que la societat de resistencia «El Arte de Imprimir» havia organitzat pera explicar ben detalladament la conducta d'*El Progreso* vers els seus obrers.

Com que'ls homes de la *llibertat* se la estimen tan que no més la voldrien pera ells y no pels altres, heusaquí que un centenar de lerrouxistes *revolucionaris*, varen invadir el local de la Bohemia Modernista, armats de tranques que, segons se veu, son la gran forsa de les seves rahons.

«El Arte de Imprimir», obrant ab tota noblesa havia convidat al acte als qui debien esser objecte de crítica a fi de donalshi'l dret de defensa.

Però, com diuen els castellans, això va ser *echar margaritas a los puercos*, perque en lloch de respon-

ESPERANTA FAKO

El Congrès Esperantista

Siguent el nostre intent el de ajudar a la mida de les nostres forces als organissadors del vinent Congrès Internacional de Esperanto, publicarem en aquesta secció tots els detalls que referent a la seva organissació, creurem que podràn interessar a nostres volguts llegidors.

Comensem avuy ab la publicació de la primera circular que havem rebut del Comité organissador, al qui aghim la atenció que vers nosaltres ha tingut.

«Kvina Internacia Esperantista Kongreso-Barcelono»

5^a-11ª Septembro, 1909^a

Unua Cirkulero

Al la Esperantistaro:

La preparaj aranghoj por la venonta Kongreso estas jam multenombraj; tuj post kiam ni sciighis, ke la tutmonda esperantista kunveno de la jaro 1909ª devos okazi en nia urbo, komencighis la laborado, kiu ne chesos ghis kiam la gloraj kongresaj tagoj estos forflugintaj.

La du societoj nun ekzistantaj en Hispanujo, la «Hispano Societo por la Propagando de Esperanto» (hispana lingvo) kaj «Espero Kataluna» (kataluna lingvo), amike interrilatighis, kaj de tiu amika interkomunikado, naskighis la decido nomi du reprezentantojn de ambaŭ societoj kiuj zorgos pri la Kongreso. «Espero Kataluna» nomis por tiu ofico, Sinjoron Pujolà, kaj la «Hispana Societo» Sinjoron Sabadell; de ili estas elektita la Loka Organiza Komitato, kiu konsist el la jenaj personoj kaj roloj:

S-ro Frederic Pujolà Vallès, prezidanto; S-ro Alfonso Sabadell, vic-prezidanto; S-ro Miquel Cases, kasisto; S-ro Germaine Rebours, sekretariino. Fakoj:—*Propagando*, D-ro J. Bremon Masgrau; *Loghado*, S-ro R. Claramunt; *Festoj*, S-ro Sales Balmes; *Floraj Ludoj*, S-roj Carlo Bourlet kaj G. Vila Roca.

La dato elektita por la Kongreso, interkonsente kun la Kons-

tanta Kongresa Komitato, estas: de la 5^a ghis la 11^a de Septembro. La prezo de Kongresa Karto estas 10 frankoj (4 Sm.). La karton kiu havas la numeron 1, oni ne vendas, sed oni ghin aukcias. La Esperantisto, kiu pagos por la karto pli altan prezon, havos la honoron ghin posedi: por doni tempon al la proponantoj, la diritan karton oni konservas ghis la 12^a horo nokte de la 5^a de Augusto 1909^a, en kiu tago la Organiza Komitato finigos la aukcian tempon, kaj rezervas la 1^{an} karton por la pli alta proponanto.

Unu el la festoj, kiun sendube plej shatos la Esperantistoj, estas la bela chiuvara Festo de la Revuo, kiu transformighos tiun chijaron, en la fame konataj *Floraj Ludoj* de nia lando: la speciala subkomitato, kiu zorgas pri tiu fako, konigos al la Esperantistaro la stacion de la afero.

Same kiel Cambridge kaj Dresden, Barcelono chiel klopodos por fari agrablaj la tagojn, dum kiuj ghi havos la honoron gastigi la Kvinan Kongreson. La urbestro de la urbo ordonis, ke la individuoj de la «Urba Gvardio» ekkomencu la lernadon de Esperanto; 20 el ili komencis jam la kurson, faratan de S-ro Pujolà Vallès.

Por faciligi la kongresan korespondadon, oni petis kaj atingis de la Postoficestro specialan poshtan keston; la adreso, do, de la Barcelona Kongreso, per kiu oni devas sendi al ni chiu korespondajhon, estas la jena: *Esperantista Kongreso, Barcelono*.

Jen niaj karaj samideanoj la unuaj informoj, kiujn ni devas al vi komuniki: ni faros chion, kion ni povos por denove triumfigi Esperanton. Helpu same vi nin, kaj komencu de nun la shparadon, por ke vi povu veni Barcelonon.

Por la Loka Organiza Komitato.

La Prezidanto de Propaganda Fakoj.

D-ro J. BREMON MASGRAU.

Indiscutiblement la tasca a fer, pera que'l vinent Congrès resulti digne de les personalitats que hi assistiran, es gran; mes confiem en l'entusiasme, que tots els membres del Comité senten per l'immortal obra del doctor Zamenhof estem segurs, segurissims, que'l Congrès de Barcelona no sols serà, en calitat igual, sino major, als celebrats en Boulogne-sur-Mer, Cambridge, Génova y Dresde.

S. JUYM F.

dre a les acusacions, en lloch d'acceptar la lluita noble que se'ls hi oferia, se varen estimar més no deixar parlar als oradors, movent xi-barri, cridant y gesticulant, fins a lograr que'l Delegat governatiu sospengués l'acte, que això era lo que's proposaven els esvalotadors, a fi de que'ls obrers que anaven allí a enterarse de la veritat dels fets, no haguessin esment de la conducta burgesa y despòtica de la gent de *El Progreso*.

De totes maneres no varen pas sortir ab la seva, perque tots els que varen presenciar aquell espectacle, indigne de gent que volen ferse passar per obrers, varen quedar ab la convicció de que no dehuen tenir gaire rahó els qui en lloch de volguer que's parli pera aclarir la veritat, imposen el silenci ab vares de freixa.

Y encara hi han obrers que's diuhen entusiastes d'aquesta gent que no tenen escrúpols en girarse contra obrers vaguistes plens de rahó y de dignitat!

La burgesia de *El Progreso* es pitjor que la dels amos. Els amos poden explotarte, mentres que aquets exploten y després te fan callar amenassante ab una verga.

Per què no ho varen volguer els demagogs, que'ls representants d'«El Arte de Imprimir» patlessin?

Per què en lloch de fer sospen-

dre el *meeting* no esperaven a que els obrers que han quedat en vaga expliquessin les queixes que tenen de la empresa de *El Progreso*?

Tan els hi couhen les veritats que no vulguin deixarles cantar?

Aquest procediment pot esser bó pera'ls despotes que fan tocar timbals quan un condemnat a mort vol parlar desde dalt del cadafalch, però no's diu ab gent que duhen brusa y que prediquen llibertat y fraternitat.

Obrers contra obrers! Era això lo que'ns calia veure! Es això lo que'ns ha portat aquesta malura lerrouxista que ha desviat a la opinió obrera dels seus veritables camins de redempció, llensant als fills del treball a lluites fraticides.

Obriu els ulls, companys de treball! No'l feu més el joch dels mercaders de la nostra consciencia!

Els comensaments d'organissació obrera que la *Solidaridad Obrera* dú a terme, perilla, però si tots volem anirà endavant.

La política, el discurs del polítich, les promeses dels polítichs son els enemichs capitals dels interessos obrers. Tots els qui per passions d'aquestes abandonen els seus devers, llensantse a lluites entre germans de treball, mereixen el calificatiu de traidors fraticides.

Obrers, germans, per la justicia

de la nostra causa, per la redempció de la nostra classe, obriu els ulls, sigueu homes!

UN OBRER DEL RAM

Urbanianes

Quan se tracta de pagar tothom protesta, y aquest vici es tan extés que ja ha esdevingut una costum. Proba n'es d'això el fet de que els senyors propietaris de l'*ensanche* de Barcelona, protesten y s'escarraven pera no pagar l'arbitri sobre tribunes obertes al vol en la vía pública. Ells no's recorden de que s'han enriquit mercès a l'Ajuntament y a la ciutat en pès, que'ls ha fet l'*ensanche* sense demanàrlosi un centim, ells no's recorden de que mercès això ha pujat la cotisació dels pams de terra, que lo qui abans valia un ral, ara val un grapat de pessetes, ells no més vehuen qu'han de pagar y per això protesten.

Nosaltres creyem qu'entre'ls arbitris que figuraven en el pressupost passat, ara vigent, per no haverse acceptat el nou, cap com aquest de tan just y equitatiu.

Senyors propietaris de la ciutat nova, no's queixin que qui s'ha enriquit y vol tenir el luxu d'ex-

hibirse en una tribuna que vola damunt del carrer, just es que pagui.

Lo mateix pot dirse als senyors magatzemistes y botiguers. Ells que fan servir l'acera com un feu-de d'axamplis de llurs magatzems y botigues, qu'embruten desconsideradament els carrers, ab palles, papers, draps y demés deixes del llur negoci, que paguin. Si; que paguin, perque l'acera es per passar la gent y no per tenirhi caixes y fatos. L'acera es per tots els ciutadans, pera excitàrlosi l'haver de circular per la calçada, per ahont ells els fan passar cada dos per tres, vulgues o no.

Ademés cal tenir present que si no's va acceptar el nou pressupost per creurel pitjor que'l qu'ara vi-geix, es natural que aquest darrer, s'apliqui ab tota sa virtut.

D'aquí poch dies se donarà al públich el nou Parch que l'Ajuntament ha adquirit en la montanya de Montjuich. Y heusaquí una cosa que plau y alegra, puig entre les moltes coses que manquen a Barcelona, era aquesta potser una de les més importants. Per sort tota la barriada de l'esquerra de Barce-

lona tindrà ara uns jardins aprop ahont podrà anar a respirar. Per la situació del Parch esmentat, sembla que té d'esser molt concorregut per la classe obrera. Allí, donchs, podrà anar a jugar y correr, lluny del perill del tràfec rodant, els noys dels obrers, vehins d'aquelles barrriades; allí podrà anar a fer salut, y sabut es que la salut serà sempre base de riquesa y prosperitat.

Dilluns passat el nostre Ajuntament celebrà una sessió famosa. Se tractava de la discussió dels expedients instruits sobre suposats abusos en el Laboratori municipal. L'assumpte es delicat, però, senyors, lo que'ns cridà molt l'atenció es veure que l'Ajuntament debia dictaminar sobre l'eficacia curativa d'una vacuna, quan l'Academia de Medicina, declarava que era impossible dictaminarhi.

Es aquesta una anomalia ben particular y irreverent, no trobeu?

ACADEMUS.

Vulgarisació científica

Oficis perillosos

Al exercir qualsevol mena d'activitat humana ens trovem sempre al enfront d'un perill, més o menys greu, però real; sigui un exemple, el metge abocat a contraure tota mena de malalties infeccioses al veure obligat a visitar malalts de aquesta índole. Però es també molt cert que la industria moderna ha instituit una llarga serie de oficis perillosos contra's que cal pendrer extremades precaucions.

Ne citarem alguns y com que la llista es prou nombrosa, hi tornarem en altre ocasió pera que nostres paraules siguin la salvaguardia dels qui ignorin aquets perills y els hi ofereixin al ensemps que les causes y els símptomes del mal, els medis de prevenirlos y fins de curarlos en certes ocasions.

Un dels oficis perillosos y sobre'l que hem de cridar l'atenció dels llegidors pera esser bastant extés a Catalunya, es el de pellaire o blanquer. Els pells despresos de les pells produeixen fortes irritacions en les vies respiratòries, però'l perill major es el de contraure el carbuncle al manejar pells d'animals que haguessim sigut atacats per aquest mal. Caldria una complerta desinfecció de les pells però en son defecte, els operaris han de desinfectar llurs mans y llurs vestits pera evitarlo.

Son conegudes de tothom les intoxicacions produïdes per les sals de plom. Per evitarles s'han d'aire-

jar degudament els taller, observar una netedat escrupulosa y recórrer a begudes higièniques. Hi han colors compostats a base de sals de plom, com el roig de Persia, el roig de Milè, etc., per quin maneig s'han de tenir en compte les precaucions indicades y entre'ls esmaladors s'utilisa ademés del plom, l'antimoni y l'arsénich, substancies tan perilloses que han d'esser mirades ab el recel més gran y utilisades ab gran cura.

La industria del clorur de cal fa que'ls operaris se vegin obligats, pera sostreures a la acció corrosiva y irritant d'aquesta sustancia, a portar aparells especials, quelcòm com una màscara, formada per diverses franelles pera impedir l'aspiració del gas asfixiant y en els ulls, grossés ulleres. Ab tot y això sols poden resistirse les manipulacions algunes hores.

En les fàbriques d'aigua gasosa s'han de pendrer també series precaucions, perque en els més petits defectes dels vidres, les ampelles esclatan sots la terrible pressió del gas. Antigament els operaris se cobrien els brassos y les mans ab uns guants llarchs de goma; que ara s'han substituït pels fets de llana groixuda, quins resultats son millors; y's cobreixen la testa ab una màscara de fil-ferro semblanta a la que s'utilisa en les salas d'esgrima.

En les fàbriques de mistos, amonassa als operaris l'anomenada neurossi fosfòrica. Sortosament en casi totes elles s'hi observen severes mides higièniques que fan mimar extraordinariament els cassos d'enverinament.

Semblantnos interessant aquest punt, publicarem properament un altre llista dels oficis que ofereixen veritables perills, y nostra tasca ens semblarà molt pagada si conseguim cridar la atenció de obrers y patrons envers les indicacions que fem pera que, tot observantles, se disminueixi y fins s'arriui a evitar qu'existixin oficis als que en veritat se'ls hi pugui aplicar el trist qualificatiu qu'encapsala aquestes ratlles.

DR. ZEUS.

En el nombre vinent: Pot perllongar-se la vida?

Moviment societari

Tots els obrers que hi veuen clar y no's deixen conduir per la xerrameca dels polítics, han vist ab ma's ulls y ab repugnancia, l'acte realisat per la colla de lerrouxistes que'l diumenge passat varen pertorbar un meeting societari, atentant a la llibertat de emisió del pensament.

Son moltes les societats que han

acordat protestar d'aquest fet indigne d'una ciutat culta y sols tolerable en els temps feudals.

En la impossibilitat de reproduhir totes les societats obreres ens limitarem a copiarne alguna per mostra y en demostració de que la classe obrera catalana menyspreua als matons y als far-sants.

«Sr. Director:

Desearíamos de usted la inserción de las siguientes líneas:

La Junta de esta sociedad protesta de la conducta que los elementos llamados radicales de esta ciudad observaron en el mitin convocado por Solidaridad Obrera, para delucidar la cuestión Progreso y Arte de Imprimir.

Entendiendo nosotros que el primer principio de libertad es la tolerancia característica de los pueblos cultos, y dándose la anomalía de que mientras en Barcelona se han hecho públicos actos para protestar de la conducta de la primera autoridad civil de la provincia, habiéndose ésta firmado el permiso consiguiente, sin embargo, estos elementos en nombre de su democracia han atentado contra la libertad de reunión y del libre opinar demostrando que ha obrado más democráticamente un guardador del estado actual de cosas y por ende reaccionario, que no esos demócratas republicanos radicales.

Es lamentable esto, pero es así, y por esto hacemos nosotros constar nuestra protesta.

Por la junta.—El presidente, Buenaventura Martín.—El secretario, Antonio Salud.

Barcelona 9 de Febrero de 1909.

Hay un sello que dice: Obreros pintores La Nueva Semilla».

S'ha publicat y repartit profusament la següent alocució:

«A LA CLASE OBRERA EN GENERAL

El Consejo Directivo de la Confederación Regional, Solidaridad Obrera, haciéndose suya la iniciativa de los compañeros delegados de las sociedades obreras de Sitges, Igualada, Mataró, Sabadell, Tarrasa y Vilafranca, de protestar enérgicamente de lo ocurrido en el mitin de controversia que debía celebrarse en la Bohemia Modernista, el pasado domingo, día 7, para tratar del litigio entre la empresa burguesa *El Progreso* y el Arte de Imprimir y Solidaridad Obrera, declara lo siguiente:

Que todos los obreros organizados en sindicato de resistencia, protestan enérgicamente de la salvajada cometida en el mitin de referencia por los parciales de *El Progreso*, que como es público y notorio determinó la suspensión del acto.

Que quienes por medio del escándalo y alteración del orden, en vez de convertirse serenamente evitan que el público se entere de las acusaciones documentadas y demostrativas de la informalidad cometida por la empresa de *El Progreso*, son elementos que ellos mismos se retratan por sus procedimientos, sin precedentes en la historia del proletariado militante.

En espera de los más importantes acuerdos que la Confederación Regional habrá de tomar en vista de tanta intolerancia, por no calificarla como se

merece, desea á todos mucha unión y conciencia de clase.

El Consejo Directivo».

Cartes de fora

Vich.—La Associació Vika Esperantistaro celebrà el diumenge passat la commemoració del aniversari de sa festa inaugural en el gran saló de la Societat «Catalunya Vella». La part literaria anà a càrrech dels senyors Delclós, Burgués, Surroca, Camps, Albagés, Palmarola, Terricabras y Illa. (1) Se llegiren escalfats discursos fent remarcar l'aument que cada dia va prenent la novella llengua de Esperanto, y lo molt necessari que seria que tothom s'afilés baix la bandera de dita llengua per les grans ventatjes que ha de reportar. També se llegiren tres poesies en esperanto, una d'elles, composta per la il·lustrada vigatana senyoreta Pratdesaba.

Per donar més lluhiment al acte s'intercalaven en els treballs literaris, composicions musicals, cantant el jove tenor senyor Conill, soci de Vika Esperantistaro acompanyat al piano pel mestre senyor Cortinas, *Raconto del Lohengrin*, que fou aplaudidíssim, repetint el senyor Conill ab la versió catalana.

Un nombrós chor de noyets, alumnes de la escola esperantista, ab una bona potencia de veu, cantaren l'himne *Esp. Nesto*, baix la direcció del ja cita senyor Cortinas. Fou necessaria la repetició per complaure els desitjos de tots els concorrents al acte.

Fou una vetllada digna de tot elogi y es d'admirar l'aument que ha pres tant aixerida Associació, y de tot cop li desitgem un notable progrés de tant hermosa llengua que avuy tant se desenrotlla per totes les parts del mon y que tant relleu dona a la nostra estimada Catalunya, fent coneixe als estranys les glories y honors qu'enclou la nostra terra. Avant, socis esperantistes, y no desmayeu en vostres estudis y en vostres nobles aspiracions.—Peret.

Tarrassa.—Una bona nova que parla molt en favor de la nostra ciutat.

Sembla que'ls catedràtics de la Escola Superior de Industries estàn organisant una excursió científica y industrial al extranger pera visitar els centres industrials més importants de Fransa, Suisa, Alemanya y Italia.

Per les noves que tenim, podem creure que aquesta expedició serà formada per una seixantena d'alumnes y que es probable que surti cap el 15 del mes vinent.

Felicitem als organitzadors y fem vots pera que la anada instructiva sia una verdadera manifestació del amor dels terrasenchs pera la ciencia industrial.

M.

Molins de Rei.—Les nostres societats recreatives (?) abans, en temps no molt

(1) Aquest prengué la paraula com a President de la Societat Catalanista.

llunyà, se distingien sobremanera perquè eren la negació del esbarjo y del divertiment, més ara, com que'l temps progressa, no devien pas quedar-se les nostres societats a la retaguarda de la civilització, y aixís es que tenim funcionant dos cinemàto-grafo que podríem ben dir que son dos sucursals de *Los Sucesos*, y fins al *Ateneo Autonomista*, federals a ratos perduts, ens hi elziven de tant en tant un seguit de sarsueles sistema *Gatita blanca* pera fer el programa més ameno, y cuidado que quan se desborda la cultura (?) dels especta-

dors, se senten uns udols de bestia humana qu'esfereixen.

Aquest es el moviment cultural d'alguns homes que's diuen avensats.

En lo sucesiu ja m'ocuparé d'algunes coses de més interès.—*Del Terrós*.

NOTA IMPORTANT.—Preguem als que ens envihin cartes de fora, que no deixin d'enviarnos el seu nom sagellat per una societat autònoma de la localitat. En la Secció de Negociat de Comunicacions trobaran resposta els qui vulguin enviarnos correspondències.

Dissapte vinent LA TERRA publicarà un interessant número extraordinari.

Negociat de Comunicacions

J. Roig.—El criteri radical del seu article es sincer y es el nostre, però creyem que la forma en que l'exposa es excessivament crua y entenem que ara es época de sumar voluntats y no de provocar lluites intestines.

J. Mail.—No vá.
B. R. C.—Passi, si li plau, per nostra redacció.

Jaume Clos.—Esperem la continuació.
A. Salvador y Senchermés.—Vá bé.
P. B. (Igualada).—Ho llegirem detingudament. Li fa res d'enviarnos el seu nom?
Ramon B.—El seu article conté tantes veritats y les diu tan cruament qu'es exasperador y no procura remey al mal.

NOTES.—No tornarem els originals tan si's publiquen com no. Els autors son responsables de llurs treballs.

Imp. LA TERRA

Obres publicades per la casa Editorial Bartomeu Baxarías Passatge de Mercader, 10, interior. - BARCELONA

Obra Nacional

Diccionari Catalá

Indispensable als que vulguin saber a fons la llengua catalana y desitgin escriurela correctament.

Conté'l llenguatge complert de

CATALUNYA, MALLORCA, VALENCIA, ROSSELLO, SARDENYA, LLENGUADOC

Les persones que vulguin adquirir, desseguida, l'obra complerta y enquadernada, poden ferho pagant l'import total de 72 pessetes a plasos de 5 pessetes mensuals. Poden dirigir les demandes a la casa editorial, Bartomeu Baxarías.

Obra nova

LITERATURA SENSACIONAL

Interessantíssima col·lecció de les més celebrades aventures del famós DETECTIVE SHERLOCK HOLMES, escrites per

Arthur Conan Doyle

Aquest primer volum de 480 pàgines, ahont a més de narrar 23 aventures, ha publicat, sencera, l'emocionant obra *El gos dels Baskerville*, se ven a 5 pessetes complert, luxós y artísticament enquadernat.

Dietari de la Guerra a Cervera

DES DEL ANY 1462 al 1475

PER

Francesch Carreras y Gaudi

Aquesta interessant obra històrica que forma un volum de 224 pàgines, se ven al preu de 4 pessetes.

OBRES LITERÀRIES

	Pessetes
<i>Els mestres contistes</i> , Volum primer (Ivan Tourgenieff, Hégésippe Moreau, Eça de Queiroz).	1
» » » » segon, (Conan Doyle, Catulle Mendès)	1
» » » » tercer, (Charles Dickens, Nicolau Gogol).	1

OBRES DRAMÀTIQUES

<i>La llàntia del odi</i> , tragedia en quatre actes, per Gabriele d'Annunzio. Traducció de Salvador Vilaregut.	2
<i>La fortuna boja</i> , comedia en quatre actes per Joseph Morató.	2
<i>Papà ministre</i> , drama en tres actes, per Gerolamo Rovetta. Traducció de Narcís Oller.	2
<i>¡Port!</i> , comedia en un acte, per Félix Duquesnel. Adaptació de Narcís Sicars y Salvadó.	50

	Pessetes
<i>La campana submergida</i> , rondalla escènica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann. Traducció de Salvador Vilaregut.	2
<i>Les ales de cera</i> , comedia en dos actes, per Manel Folch y i orres.	1 50
<i>Cor delator</i> , monòlech, adaptació catalana de una obra de Edgar Poe, per A. Albert Torrelles.	25
<i>L'assumpció de Hannele Mattern</i> , drama d'ensomni en dos actes, per Gerhart Hauptmann.	1 50
<i>Els pobres menestrals</i> , obra en tres actes, per Adrià Gual.	2
<i>Els picarols</i> , rondalla de l'Alsacia en tres actes, per Erckmann-Chatrian. Traducció de Salvador Vilaregut.	2
<i>Joventut de Príncep</i> , comedia en cinch actes, per Wilhelm Meyer Forster. Traducció de Carles Costa y Joseph Maria Jordà.	2
<i>Gent d'ara</i> , comedia en dos actes, per Eduard Coca y Vallmajor.	1 50
<i>Un cop de vent</i> , pas de comedia per Joseph Morató.	50
<i>Cavalleria Rusticana</i> , Escenes sicilianes, per G. Verga, Traducció de Carles Costa y Joseph Maria Jordà.	75
<i>Rosa Bernd</i> , drama en cinch actes, per Gerhart Hauptmann. Traducció de Martí Alegre y March Jesús Bertrán.	2
<i>L'honor</i> , topo en un acte, per Apeles Mestres.	50
<i>La morta</i> , quadro dramàtic den Pompeu Crehuet.	1
<i>Boca d'infern</i> , monòlech »	50
<i>Claror de posta</i> , quadro dramàtic »	1

Els senyors de fora que vulguin alguna d'aquestes obres anunciant-les, po len enviar l'import a aquesta administració en segells, lliuranses del giro mutu o caria-ordre que se'ls remetrà a volta de correu.

Publicacions setmanals

LITERATURA SENSACIONAL

SURT CADA DIVENDRES 16 PÀGINES 10 CÈNTIMS

Ha comensat el *segon volum* de la col·lecció. Aquest *segon volum*, serà un aplech de diferents narracions, també emocionants, però sempre degudes a diferents autors. De manera, que, com el primer volum fou exclusivament dedicat a «Conan Doyle» y al seu «Detectiu» el *segon volum* de **LITERATURA SENSACIONAL** no tindrà preferencies y serà dintre la varietat d'autors.

16 pàgines, 10 cèntims

DE TOTS COLORS

Revista Popular

Surt cada divendres

PUBLICA 16 PAGINES DE TEXT Y 32 DE FOLLETI

Redacció y Administració: Passatge de Mercader, 10. — BARCELONA

NOMBRE SOLT: 15 cts. SUSCRIPCIONS: dues pessetes trimestre

La Terra

SEMANARI NACIONALISTA D'IDEES. - Obrerisme, Internacionalisme, Literatura social, Actualitats polítiques, Esperanto, Tribuna lliure, etc.

Condicions editorials may vistes

8 planes gran format 5 cèntims